

МОНГОЛ УЛС
САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ
ТОГТООЛ

2012 оны 12 сарын 26 өдөр

Дугаар 377

Улаанбаатар хот

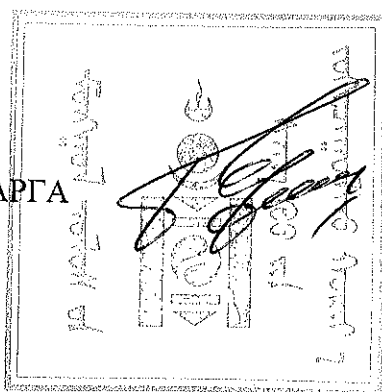
“Даатгалын салбарын 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх
үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-г батлах тухай

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6.1.1, Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2012 оны 04 дүгээр сарын 27-ны өдрийн “Санхүүгийн зохицуулах хорооны үйл ажиллагааны стратеги” батлах тухай 117 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн Санхүүгийн зохицуулах хорооноос ТОГТООХ нь:

1. Санхүүгийн зохицуулах хорооны хяналт, зохицуулалтад хамаарах чиглэлээр “Даатгалын салбарын 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-г хавсралтаар баталсугай.

2. “Даатгалын салбарын 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-нд тусгагдсан ажлуудыг Ажлын албаны жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусгуулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулж ажиллахыг Даатгалын газар /С.Ганболд/-т даалгасугай.

ДАРГА

Д.БАЯРСАЙХАН

Санхүүгийн зохицуулах хорооны
2012 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн
377 дугаар тогтоолын хавсралт

УХА0410 5043239

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

ДААТГАЛЫН ГАЗАР

“САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ СТРАТЕГИ”-Т ТУСГАГДСАН ЧИГЛЭЛЭЭР
ДААТГАЛЫН САЛБАРТ 2012-2016 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2012 он

ГАРЧИГ

1. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ	3
1.1. Хууль, эрх зүйн үндэслэл	
1.2. Практик үндэслэл	
1.3. Зорилго	
1.4. Ач холбогдол	
1.5. Даатгалын салбарын өнөөгийн байдал	
1.6. Даатгалын салбарын өнөөгийн байдалд хийсэн SWOT шинжилгээ, цаашдын хандлага	
2. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ, ЧИГЛЭЛ	8
2.1. Стратегийн эрхэм зорилго	
2.2. Даатгалын стратегийн зорилт	
2.2.1. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналт тавих зураглал гаргах	
2.2.2. Санхүүгийн зохицуулах хорооны зарим эрх үүргийг шилжүүлэх боломжтой этгээдийг олж тогтоох	
3. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	12
4. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ САНХҮҮЖИЛТ	13
5. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ	13
6. ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСЛЭЛ, ХҮРЭХ ҮР ДҮН	13
7. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	14
1. Даатгалын салбарын зохицуулалт, хяналт шалгалтыг сайжруулахад чигэлсэн үйл ажиллагаа	14
2. Даатгалын зах зээлийг хөгжүүлэхэд чигэлсэн үйл ажиллагаа	17

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Хууль, эрх зүйн үндэслэл:

Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2012 оны 4 дүгээр сарын 27-ны өдрийн хуралдааны 117 дугаар тогтоолын хавсралтаар “Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2012-2016 оны үйл ажиллагааны стратеги”-ийг баталж, салбар тус бүрийн чиглэлээр 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний төслийг боловсруулж, 2012 оны 3 дугаар улиралд багтаан тус Хорооны хуралдаанд танилцуулахыг Ажлын албанд даалгасан. Энэ дагуу Даатгалын газраас “Даатгалын салбарыг 2012-2016 онд хөгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-ний төслийг боловсруулан Хорооны 2012 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдрийн хуралдаанд танилцуулж хэлэлцүүлсний үндсэн дээр бусад салбарыг 2012-2016 онд хөгжүүлэх төлөвлөгөөтэй нэгэн адил нэгдмэл загварын хэлбэрт тохируулан батлуулахаар болсон.

1.2. Практик үндэслэл:

Даатгалын салбарыг олон улсын жишиг стандартад нийцүүлэн хөгжүүлэх эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, дотоодын даатгалын зах зээлийн хөгжлийн бодлого боловсруулах, даатгал хөгжсөн улс орнуудын загвар туршлагыг салбарт хэрэгжүүлэх, санхүү даатгалын үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх замаар иргэд даатгуулагчдад учирж болзошгүй эрсдэлийг бууруулахад төрөөс авч хэрэгжүүлбэл зохих арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулах шаардлага урган гарч байна.

1.3. Зорилго:

Санхүүгийн зохицуулах хорооны үйл ажиллагааны стратегийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор дунд хугацаанд даатгалын салбарт авч хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг тодорхойлох зорилготой.

1.4. Ач холбогдол:

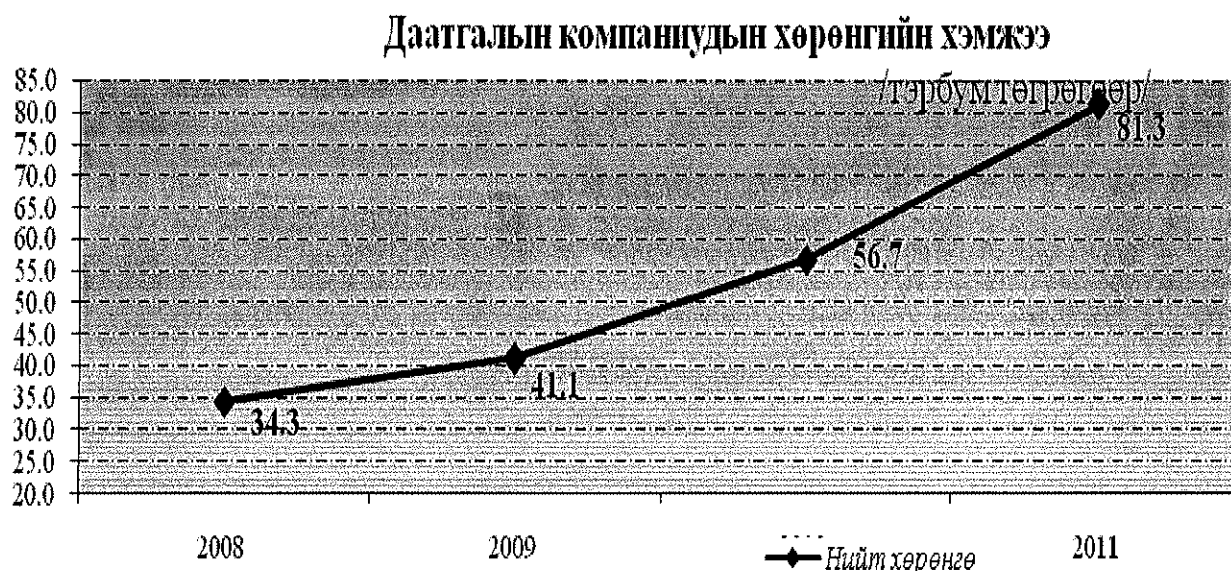
Даатгалын салбарын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулах нь дунд хугацаанд даатгалын зах зээлийн зохицуулалтыг сайжруулж, хяналт шалгалтын тогтолцоог боловсронгуй болгоход чиглэсэн үйл ажиллагаагаа төлөвлөх, ажлын уялдаа холбоог хангах, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтэд хяналт тавих боломжийг бүрдүүлэх

үндсэн дээр Санхүүгийн зохицуулах хорооны зорилгыг биелүүлэхэд чухал ач холбогдолтой болно.

1.5. Даатгалын салбарын өнөөгийн байдал

2011 онд даатгалын салбарт нийт 17 даатгалын компани, 177 даатгалын компаний салбар, 2029 даатгалын төлөөлөгч, 8 даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгч 9, актуарч 13 тус тус үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Үүнд 2010 онтой харьцуулахад даатгалын компаний салбар 11-ээр нэмэгдэж, даатгалын төлөөлөгч 89-өөр хорогдсон байна. Даатгалын байгууллагуудын үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлтүүд дараах байдалтай байна.

Даатгалын байгууллагуудын нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх онуудын мөн үетэй харьцуулахад 2010 онд 38 хувиар, 2011 онд 43,2 хувиар тус тус өсч, 2011 оны 4 дүгээр улиралд 81.2 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

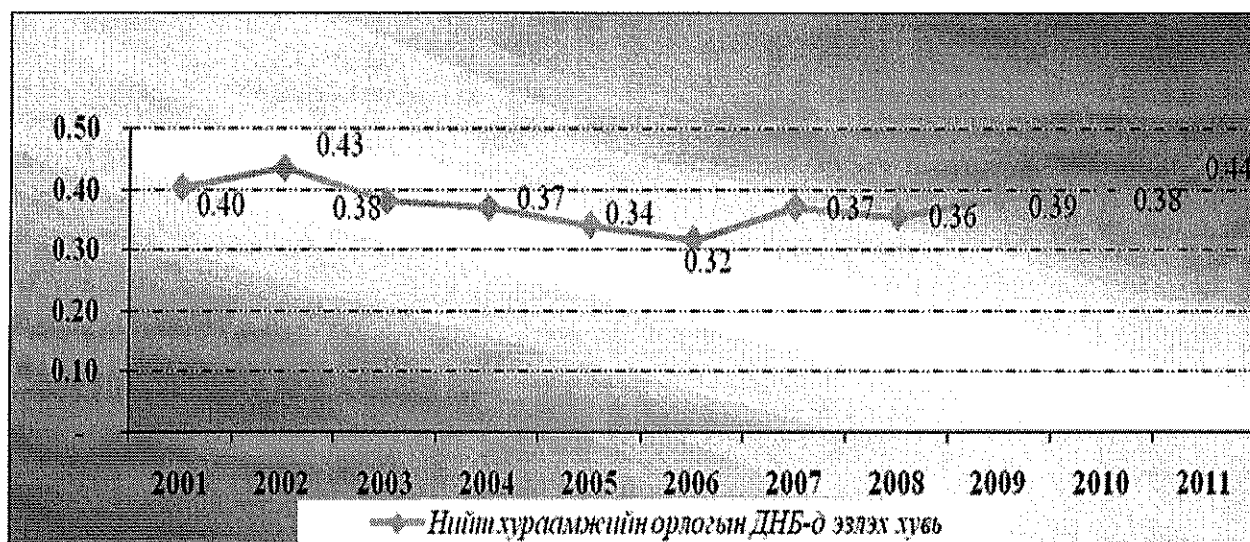

Даатгалын салбарын нийт хураамжийн орлогын хэмжээ 2011 оны 4 дүгээр улиралд 48 тэрбум төгрөг болж 2010 оны мөн үеийнхээс 1,5 дахин нэмэгдсэн, даатгалын компаниудын 2011 оны цэвэр ашиг 10.3 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оныхоос 3 дахин өссөн нь даатгалын байгууллагуудын санхүүгийн чадавхи бэхжиж, цаашид даатгалын салбарын санхүүгийн үзүүлэлтүүд сайжрах төлөвтэй байгааг харуулж байна.

Даатгалын салбарын хэмжээнд 2011 онд даатгалын компаниудын олсон нийт орлого ихээхэн өссөн дүнтэй гарсан нь нэг талаас даатгалын зах зээлийн хамралт нэмэгдэж тэлсэн, нөгөө талаас даатгалын үнэлгээ болон үнийн ерөнхий өсөлттэй холбоотой гэж үзэж болохоор байна.

Даатгалын нийт хураамжийн орлогын хэмжээг ДНБ-ний 2011 оны дүнтэй харьцуулахад өмнөх оны мөн үеийнхээс 0,06 пунктээр нэмэгдэж 0,44 хувь болсон байна.

2011 онд даатгалын нөхөн төлбөр 10.1 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос 3.2 тэрбум төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна. Даатгалын нөхөн төлбөрийн дүн 2004 онд буурч байсан бол 2006 оноос хойш тогтмол өссөн үзүүлэлттэй байна.

Даатгалын нөөц сангийн үлдэгдлийг сүүлийн 5 жилийн байдлаар зэрэгцүүлж үзэхэд тогтвортой өсч ирсэн. 2007 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар даатгалын нөөц сангийн хэмжээ 17.6 тэрбум төгрөг байсан бол 2011 оны эцэст 36.1 тэрбум төгрөгт хүрч 5 жилийн өмнөх мөн үеийнхээс 18.5 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Даатгалын зуучлагч: Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөл бүхий даатгалын зуучлагч 8 компани үйл ажиллагаа явуулж байна. 2011 онд даатгалын зуучлагчийн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч компаниудын үндсэн үйл ажиллагааны орлого 314.0 сая төгрөг, үүнээс 89,1 хувь буюу 280.0 сая төгрөгийг даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааны орлого эзэлж байна.

Даатгалын хохирол үнэлэгч: Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөл бүхий 9 даатгалын хохирол үнэлэгч компани зах зээл дээр үйл ажиллагаа явуулж байна. 2011 онд даатгалын хохирол үнэлэгч компаниудын үндсэн үйл ажиллагааны орлого 154.4 сая төгрөг болсон байна. Үүнээс даатгалын хохирол үнэлэгчийн орлого нийт орлогын 17,5 хувь буюу 27.1 сая төгрөг болж, үлдсэн 82,5 хувийг бусад орлого эзэлж байна.

1.6. Даатгалын салбарын өнөөгийн байдалд хийсэн SWOT шинжилгээ, цаашдын хандлага

Даатгалын салбарын хөгжлийн динамик үзүүлэлтийг сүүлийн жилүүдийн байдлаар нэгтгэн авч үзэхэд даатгалын зах зээл эрчимтэй хөгжиж, тус салбарын нийт эдийн засагт эзлэх хувь хэмжээ, гүйцэтгэх үүрэг роль жилээс жилд өсөн нэмэгдэх хандлагатай болж байна.

Хороо нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хууль, Даатгалын тухай хуулийн хүрээнд 2006 оноос хойш дангаараа болон холбогдох төрийн төв байгууллагуудтай хамтран баталсан нэр бүхий 43 журам, заавар хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байна. Үүнээс 13 нь жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын журам, зааврууд байна.

2012 оноос Жолоочийн даатгалын тухай хуулийг хэрэгжүүлж эхэлсэнтэй холбогдон даатгалын нөөц сангаас олгодог нөхөн төлбөрт автотээврийн хэрэгслийн өмчлөгч, эзэмшигч даатгалтай эсэхээс үл хамааран авто замын осолд өртсөн гуравдагч этгээд буюу эрүүл мэнд, эд хөрөнгөөрөө хохирсон иргэд, байгууллагуудыг бүрэн хамруулах боломжтой боллоо. Орон нутаг дахь даатгалын байгууллагуудын салбарын үйл ажиллагааг дэмжин хөгжүүлэх, салбаруудын биеэ даасан үйл ажиллагаа, орон нутгийн хөгжлийг хангахад орон нутгийн онцлогтой уялдсан даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих төрөөс баримтлах бодлогын тодорхойлоход Хороо эн тэргүүнд анхаарах нь зүйтэй байна.

Хорооны хяналт, зохицуулалтад хамаарах даатгалын салбар, цаашилбал нийт улс орны хэмжээнд арилжааны даатгалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд төрийн санхүү мөнгөний бодлого болон үндсэн чиглэлд даатгалын тодорхой асуудлуудыг тусган, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах, даатгалын компани болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдоор дамжуулан даатгалын хохирлын нөхөн төлбөрийг олгох, хохирол барагдуулах хугацааг богиносгох, даатгалын салбар дахь даатгалын баталгаат сангийн орчныг сайжруулах зэрэг асуудлаар төрийн бусад эрх бүхий байгууллагуудтай бодлогын түвшинд нягт хамтран ажиллах шаардлагатай байна.

Даатгалын салбарт хийсэн SWOT шинжилгээ

Давуу тал /Strengths/ - Даатгалын эрх зүйн орчин харьцангуй сайн бүрдсэн - Албан журмын даатгалын хууль батлагдсантай холбоотой эрэлтийн өсөлт	Сул тал /Weaknesses/ - Боловсон хүчний чадавхи сул - Компанийн засаглал хангалтгүй - Зохицуулалтын журам, заавар хангалттай боловсронгуй болоогүй
Боломж /Opportunities/	Болзошгүй эрсдэлүүд /Threats/

- Банкны зуучлалын зохицуулалтыг сайжруулах, өргөжүүлэх - Үндэсний давхар даатгалын тогтолцоог бүрдүүлэх - Эрсдэл дээр суурилсан хяналтыг нэвтрүүлэх - Урт хугацааны даатгалын талаарх хэрэглэгчдийн ойлголтыг сайжруулах замаар даатгалын хамралтыг нэмэгдүүлэх	- Даатгалын байгууллагын төлбөрийн чадварын эрсдэл - Зах зээл дэх өрсөлдөх чадварын эрсдэл - Давхар даатгалын эрсдэл/хөрөнгө их хэмжээгээр гадагшлах, давхар даатгагч хариуцлага хүлээх чадваргүй байх эрсдэл/
---	--

ХОЁР. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ, ЧИГЛЭЛ

2.1. Стратегийн эрхэм зорилго

Санхүүгийн зохицуулах хороо “Эрхэм зорилго”-оо “Олон улсын түвшинд хүлээн зөвшөөрөгдсөн тэргүүн туршлага, стандартад нийцсэн тогтвортой үйл ажиллагаа бүхий санхүүгийн салбарыг хөгжүүлэх” гэж томъёолсон бөгөөд харин “Стратегийн зорилго”-ыг дараах байдлаар тодорхойлсон. Үүнд:

1. Монгол Улсын санхүүгийн системийн тогтвортой байдлыг хангах, тогтвортой хөгжүүлэх;
2. Санхүүгийн салбарт итгэх олон нийтийн итгэлийг бий болгох;
3. Харилцагч, үйлчлүүлэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах (туслах), хадгаламж эзэмшигчдийн эрхийг хамгаалах (үндсэн);
4. Олон нийтийг сургах, санхүүгийн зах зээлийн тухай олон нийтийн ойлголтыг сайжруулах.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны үйл ажиллагаанд баримтлах дараах 4 зарчмыг тодорхойлсон. Үүнд:

- Хараат бус байх;
- Итгэл хүлээсэн байх;
- Хүндэтгэл хүлээсэн байх;
- Ил тод байх.

Хорооны 2012-2016 оны стратеги төлөвлөгөөнд “Байгууллагын стратеги”-ийг Зохицуулах үйл ажиллагааны стратеги (1); Туслах үйл ажиллагааны стратеги (2) гэж ангилан авч үзсэн бөгөөд даатгалын салбар нь Зохицуулах үйл ажиллагааны стратегид хамаарахаар томъёологдсон.

2.2. Даатгалын стратегийн зорилт

Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2012-2016 оны үйл ажиллагааны стратегийн баримт бичигт даатгалын салбарт дараах зорилтот ажлыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон. Үүнд:

1. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналт тавих зураглал гаргах;
2. Санхүүгийн зохицуулах хорооны зарим эрх үүргийг шилжүүлэх боломжтой этгээдийг олж тогтоох.

2.2.1. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналт тавих зураглал гаргах

2005 онд Даатгалын хяналтын байгууллагын олон улсын холбоо (ДХОУБ)-ноос гаргасан журмын дагуу энэхүү үзэл баримтлалд өөрчлөлт хийж шинэ зарчмуудыг санал болгосон. Эдгээрийг дурдвал:

- Тааламжгүй буюу хүнд нөхцөл байдал тулгарсан үед даатгалын байгууллагын өөрийн бизнесийн багц, актив, зах зээлд эзэлж буй байр суурьт нь нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл болон богино, урт хугацаанд санхүүгийн байдалд нь нөлөөлөх хүчин зүйлсийг үнэлж дүгнэх динамик аргыг хяналт шалгалтанд ашиглах;
- Бизнесийн бүхий л төрлийн эрсдэлийг тухайн бизнесийн аль нэгэн төрөл хэлбэрийн түвшинд болон бизнесийн байгууллагынх нь (тухайлбал компаний эрсдэлийн удирдлага г.м.) түвшинд цогцоор нь авч үзэх;
- Статистик үзүүлэлтийн үнэн зөв байдал, тодорхой бус эрсдэлийн зардал, хувилбаруудыг шалгаж үзэх зэрэг эрсдэлийг тусгайлан болон ил тод хэмжих аргыг хэрэглэх;
- Үнэлгээ хийхдээ тухайн нэг компани болон зах зээлийг бүхэлд нь хамруулсан зах зээлийн жишиг үзүүлэлтийг ашиглах;
- Мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ, эрсдэлийн маржин зэргийг хамарсан хамгийн оновчтой тооцооллын аргууд болох нөхцөлт аргыг хэрэгжүүлэх.

Төлбөрийн чадвар I нь Европын холбоонд мөрдөгдөж буй төлбөрийн чадварын өнөөгийн горимыг шинэчилж засварлан хэрэглэх бол Төлбөрийн чадвар II нь илүү өргөн хүрээтэй ойлголт бөгөөд заавал байх өөрийн хөрөнгийн хамгийн доод хэмжээ болон эрсдэлийг удирдах шинэ аргыг авч үзэх юм.

Төлбөрийн чадварын заавал байх өөрийн хөрөнгийн хамгийн доод хэмжээ дараах зорилгыг агуулна. Үүнд:

- Даатгагч өөрийн үйлчлүүлэгчдийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж чадахгүйд хүргэх эрсдлийг бууруулах;
- Тухайн даатгалын компани үйлчлүүлэгчдийнхээ өмнө хүлээсэн үүргийг бүрэн хэмжээгээр биелүүлэх чадамжгүй болсноос үүдэн даатгуулагчдад учрах хохирлыг багасгах;
- Хяналтын байгууллага нь зохицуулалтын хүрээний байгууллагад эрт анхааруулга өгөх эрхтэй байх, ингэснээр өөрийн хөрөнгийн хэмжээ заавал байх хэмжээнээс буурсан тохиолдолд албадлагын арга хэмжээ авах;
- Даатгалын салбарын санхүүгийн тогтвортой байдлын талаарх олон нийтийн итгэлийг бий болгох.

Ихэнх тохиолдолд даатгалын байгууллагын БАЗЕЛ хэмээн нэрлэгддэг Төлбөрийн чадвар II нь банкны салбарт ашигладаг БАЗЕЛ II (Одоогийн БАЗЕЛ III)-той төстэй. Тухайлбал, санал болгож буй Төлбөрийн чадвар II нь 3 үндсэн тулгуур баганаас бүрдэнэ. Үүнд:

- Нэг дэх тулгуур багана тоон үзүүлэлтээс бүрдэнэ. Жишээ нь даатгалын компани дор хаяж хэдий хэмжээний өөрийн хөрөнгөтэй байх шаардлагатай болох гэх мэт;
- Хоёр дахь тулгуур багана даатгалын компанийн засаглал, эрсдэлийн удирдлагын болон даатгалын байгууллагын үр нөлөө бүхий хяналтын системтэй холбоотой мөрдвөл зохих шаардлага;
- Гурав дахь тулгуур багана шаардлагатай тодруулга болон ил тод байдлын асуудлыг хамаарна.

Төлбөрийн чадвар I-д тавигдах шаардлагыг хангахад чиглэгдсэн горимыг мөрдлөг болгож чадсан гэж үзсэн тохиолдолд Санхүүгийн зохицуулах хороо Төлбөрийн чадвар II-т шилжих хэрэгцээ шаардлагын зураглал гаргах хэрэгтэй болно.

ДХБОУХ-ноос гаргасан удирдамж, зааварчилгаа нь даатгалын байгууллагын төлбөрийн чадварын журам зааврыг боловсруулахад баримтлах гол гол зарчмыг тусгасан. Санал болгосон төлбөрийн чадварын горимоос дурдвал:

- Даатгалын байгууллага богино болон урт хугацаанд бусдын өмнө хүлээсэн үүргээ найдвартай биелүүлэх асуудалд анхаарал хандуулсан;
- Эрсдэлд мэдрэмжтэй байх, тухайн нэг байгууллага болон системийг бүхэлд нь хамарсан ямар эрсдэл учирч болзошгүй талаар тодорхой тусгах, үүн дээрээ үндэслэн мөрдвөл зохих горим журамд заасны дагуу санхүүгийн зохистой харьцааны шаардлагыг тавьж байх асуудлыг хөндсөн;
- Эрсдэлийн төрөл тус бүрт тухайн байгууллагын болон системийн түвшинд авч үзсэн оновчтой зохицуулалтын зохистой харьцааны үзүүлэлт шаардлагыг мөрдүүлэх талаар тодорхой тусгасан;
- Санхүүгийн зах зээлийн мэдээлэл болон даатгалын мэргэжлийн шинж чанартай эрсдэлийн талаарх гар дор бэлэн байгаа үзүүлэлттэй уялдаа бүхий үнэлгээний аргачлал боловсруулж мөрдөх шаардлагатайг харгалзан үзсэн;
- Мэргэжлийн буюу техникийн шинж чанартай заалтуудын тодорхойлолтыг агуулсан (мэргэжлийн шинж чанартай заалтууд нь зохистой, найдвартай, бодитой байх шаардлагатай бөгөөд эдгээрийг бусад орны даатгалын байгууллага, системийн үзүүлэлттэй харьцуулалт хийхэд ашиглах, мөн эрсдэлийн маржинг тодорхойлсон байна);
- Даатгалын багц ямар байгаагаас үүдэн хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд шаардагдах зардлыг тооцох хамгийн бодит үнэлгээны аргыг хэрэглэхийг санал болгох, уг арга нь санхүүгийн зах зээлийн эрсдэлгүй хүүгийн түвшин, мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн талаар харгалзан үзсэн байх ёстой талаар дурдсан;
- Төлбөрийн чадварын хяналтын түвшингийн хүрээг тогтоож, хяналтын шат бүрт тохирсон хяналтын арга хэрэгслийг бий болгохыг зөвлөсөн;
- Стандартчлагдсан, илүү боловсронгуй цогц аргыг төлбөрийн чадварыг үнэлэхэд ашиглах, үүний дотор хэрвээ зүйтэй гэж үзвэл, өөрийн дотоод үйл ажиллагаанд хэрэглэх загвар бий болгохыг зөвшөөрсөн.

2.2.2. Хорооны зарим эрх үүргийг шилжүүлэх боломжтой этгээдийг олж тогтоох

Зах зээлийн тухайн сегментийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих эрх мэдлийн цар хүрээг тодорхойлохын сацуу Санхүүгийн зохицуулах хороо тодорхой нөхцөлтэйгөөр даатгалын зах зээлийн ямар хяналтын чиг үүргийг чухам хэнд шилжүүлэх нь зүйтэй талаар шийдвэр гаргана.

Зах зээлд хяналт тавих гадны тоглогчдод боловсрол мэргэжил, мэргэшлийн түвшин, бие даасан байдал, асуудалд бодитойгоор хандах чадвар, үнэнч шударга ажиллах боломж чадавхи зэрэг тодорхой стандарт шаардлага тавигдана. Хэдийгээр Санхүүгийн зохицуулах хороо болон гадны тоглогчид санхүүгийн тайланг баталгаажуулах зэрэг төстэй үйл ажиллагаа явуулах боловч тэд тодорхой ашиг сонирхлын үүднээс тухайн үйл ажиллагааг явуулна. Хороо нь санхүүгийн системийн тогтвортой байдлыг хангах, харилцагч, үйлчлүүлэгч, хадгаламж эзэмшигчдийн эрх ашгийг хамгаалахад чиглэгдсэн үйл ажиллагаа явуулдаг бол харин гадны тоглогчид хөндлөнгийн аудитор шиг тухайн компанийн хувь нийлүүлэгчдийн хувийн сонирхолд үйлчилдэг.

Санхүүгийн зохицуулах хороо нь гадны тоглогчид хангалттай хэмжээний чадавхитай, бие даасан байдлаа алдахгүй байх зэрэг нөхцлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн тодорхой арга хэмжээ авах шаардлагатай. Хороо болон гадны тоглогчийн чадавхи ямар түвшинд байгаагаас хамааруулан Хороо өөрийн хяналтын эрх мэдлээ шилжүүлэх үйл явцыг алгуур хийх нь зүйтэй юм.

ГУРАВ. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Стратегийн зорилт 1: Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналт тавих зураглал гаргах

Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

- 1.1. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын судалгаа хийх;
- 1.2. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын орчинг бүрдүүлэхтэй холбогдсон журам, зааврыг боловсронгуй болгох;
- 1.3. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын чиглэлээр зөвлөх ажиллуулах;
- 1.4. Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын сургалт явуулах.

Стратегийн зорилт 2: Санхүүгийн зохицуулах хорооны зарим эрх үүргийг шилжүүлэх боломжтой этгээдийг олж тогтоох

Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

2.1. Хорооны зарим эрх үүргийг шилжүүлэх боломжийг судлах;

2.2. Шилжүүлэх боломжтой этгээдийн чадавхийг судлах.

ДӨРӨВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ САНХҮҮЖИЛТ

Төлөвлөгөөний санхүүжилт дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

1. Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгө;
2. Олон улсын байгууллага, хандивлагч орнуудын зээл, тусламж болон төсөл, хөтөлбөрийн санхүүжилт;
3. Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт;
4. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр.

ТАВ. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

1. Санхүүгийн салбар дахь даатгалын салбарын оролцооны өөрчлөлт, хувь;
2. Даатгалын салбар дахь нийт активын хэмжээний өөрчлөлт;
3. Даатгалын зах зээлд оролцогч аж ахуй нэгж, иргэдийн тооны өсөлт;
4. Даатгалын үйлчилгээ авч буй иргэдийн тооны өсөлт.

**ЗУРГАА. ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ҮНДЭСЛЭЛ, ХҮРЭХ ҮР ДҮН**

1	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	• Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын судалгаа хийх • Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын орчинг бүрдүүлэхтэй холбогдох журам зааврыг боловсронгуй болгох • Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын чиглэлээр зөвлөх ажиллуулах • Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын сургалт явуулах • Хорооны зарим эрх үүргийг шилжүүлэх боломжийг судлах • Шилжүүлэх боломжтой этгээдийн чадавхийг судлах
2	Үндэслэл	Хяналт шалгалтыг төлөвлөгөөний дагуу хийж байгаа нь даатгалын байгууллагын эрсдэлийн түвшинтэй уялдаа холбоогүй байдаг. Цаашид даатгалын зах зээлд үүсч

		болох аливаа эрсдэлд бэлэн байх, зах зээлийг тогтвортой байлгах, даатгалын байгууллагын төлбөрийн чадварын шаардлагыг шинэ өнцөгөөс харах зайлшгүй шаардлагатай байна
3	Хамрах хүрээ, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үр дүнг хүртэгч	Монгол Улсын даатгалын байгууллагууд болон даатгуулагч, хэрэглэгчдийн эрх ашиг хангагдана
4	Хүрэх үр дүн	Эрсдэл дээр суурилсан хяналтын судалгаа бүрэн хийгдсэн байна. Холбогдох журмуудад нэмэлт өөрчлөлт орсон байна. Даатгалын зах зээлд оролцогчдын мэдлэг чадвар дээшилсэн байна
5	Үр нөлөө	Даатгалын байгууллагуудын үйл ажиллагаа өргөжих боломж бүрдэнэ. Даатгалын нийгэм дэх үр нөлөө нэмэгдэнэ
6	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны явц болон хүрэх үр дүнг хэмжих шалгуур үзүүлэлт	Даатгалын хамралт нэмэгдсэн байна. Даатгуулагчдын даатгалын зах зээлд итгэх итгэл нэмэгдсэн байна
7	Хэрэгжүүлэх Засгийн газрын байгууллага	Санхүүгийн зохицуулах хорооны Даатгалын газар

ДОЛОО. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Даатгалын газрын зүгээс даатгалын салбарын 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөр нь дээр дурдсан Хорооны стратегийн зорилго болон уг баримт бичигт даатгалын салбарын хувьд тодорхойлсон зорилтуудад хэрхэн нийцэж байгаа, дотоод бүтцийн хувьд хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэхэд Хорооны газар, нэгжүүдийн оролцоо, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны үр дүнг тооцох хугацааг дараах байдлаар тодорхойлж байна. Үүнд:

Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Холбоос	Хэрэгжүүлэх хугацаа				
		2012	2013	2014	2015	2016
1. Даатгалын салбарын зохицуулалт, хяналт шалгалтыг сайжруулахад чигэлсэн үйл ажиллагаа						
1.1. Зохицуулалтын хүрээний бус хувь хүн, хуулийн этгээдэд даатгалын чиглэлээр хяналт тавих нөхцөлийг бүрдүүлэх, даатгалын ангиллыг өөрчлөх чиглэлээр Даатгалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг судлах, санал боловсруулж	ТГ, ЭЗХ		X			

холбогдох эрх бүхий байгууллагад хүргүүлэх						
1.2.Амьдралын даатгалыг нийгмийн даатгал, эрүүл мэндийн даатгалтай уялдуулах, тэтгэврийн даатгалын чиглэлээр судалгаа шинжилгээ хийх	ЭЗХ		X	X		
1.3.Үндэсний давхар даатгалын компани байгуулах талаар судалгаа хийж, үндэслэл боловсруулах	ТГ			X	X	X
1.4.Даатгалын компанийн төлбөрийн чадварын өнөөгийн орчныг судлах	ТГ	X				
1.5.Төлбөрийн чадвар 1-ийн судалгаа хийх, танилцуулга гаргаж хэлэлцэх	ТГ	X				
1.6.Төлбөрийн чадвар 1-д нийцүүлэх чиглэлээр журам зааварт шаардлагатай өөрчлөлтийг оруулах	ТГ, ЭЗХ	X				
1.7.Төлбөрийн чадвар 2-ын судалгаа хийж хэлэлцэх		X				
1.8.Эрсдэлийн удирдлагад суурилсан хяналтын орчинд шилжихтэй холбогдох бэлтгэлийг хийх	ТГ, ЭЗХ		X			
<u>А. Судалгаа хийх, журам зааврыг сайжруулах чиглэлээр</u>						
1.8.1.Даатгалын, зах зээлийн, үйл ажиллагааны зэрэг эрсдэл тус бүрээр судалгаа хийж эрсдэлийг хянах зөвлөмжийн төсөл боловсруулах, олон улсын шинжээчийн зөвлөгөө авах	ТГ		X	X		
1.8.2.Хорооны ажилтнуудыг дээрх чиглэлээр сургах	ТГ		X	X	X	X
1.8.3.Даатгалын компаниудыг бэлтгэж эхлэх, сургалт явуулах, зөвлөмж, мэдээлэл хүргүүлэх	ТГ		X	X	X	X
1.8.4.Даатгалын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартыг судалсны үндсэн дээр холбогдох зааврыг батлуулах	ТГ	X	X	X	X	X
1.8.5.Даатгалын хөрөнгийн үнэлгээний стандартыг судлах	ТГ	X	X	X		
1.8.6.Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ, зохицуулалт, хяналтын талаар судалгаа хийх	ТГ	X	X	X		
1.8.7.Амьдралын даатгалын нөөц сангийн	ТГ	X	X	X		

хүрэлцээ, зохицуулалт, хяналтын судалгаа хийх						
1.8.8.Даатгалын компанийн засаглал, дотоод хяналтын судалгаа хийх	ТГ	X	X	X		
1.8.9.VaR буюу хүлээж болзошгүй эрсдэлийн аргын судалгаа хийх	ТГ		X	X	X	
1.8.10.Даатгалын багц дүрмийг сайжруулах чиглэлээр судалгаа хийх, тухайлбал даатгалын хэлбэрийн жагсаалт, бүтээгдэхүүн, даатгалын нэмэлт санхүүгийн тайлангийн журмыг боловсронгуй болгох	ТГ	X	X	X	X	
1.8.11.Даатгалын төлөөлөгч, зуучлагч, мэргэжлийн оролцогчдын зохицуулалт, хяналтын судалгаа хийх, журам зааврыг боловсронгуй болгох	ТГ	X	X	X	X	
1.8.12.Давхар даатгалын зохицуулалт, хяналтыг боловсронгуй болгох	ТГ	X	X	X	X	
1.8.13.Гадаадын даатгагчид шууд даатгуулах үйл ажиллагааг журамлах, гадаадын хөрөнгө оруулалттай болон Монгол Улсын томоохон аж ахуйн нэгжүүдийг дотоодын даатгалд хамруулах, нөгөө талаас Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл аваагүй гадаадын даатгалын компаниудын үйл ажиллагааг зогсоох хяналтыг сайжруулах	ТГ	X	X	X		
1.8.14.Арилжааны банкуудын даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааны зохицуулалт, хяналтыг сайжруулах, тавигдах стандарт шаардлагыг судалж хэрэгжүүлэх	ТГ	X	X	X		
1.8.15.Даатгалын сангуудын чөлөөт хөрөнгийн үлдэгдлээс хөрөнгийн зах зээлд хөрөнгө оруулах боломжийг бүрдүүлэх	ТГ	X	X			
1.8.16.Даатгалын салбарын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний зохицуулалтыг сайжруулах	ТГ	X	X	X		

1.8.17. Даатгалын олон улсын IFRS-4 зэрэг стандартуудыг судалж нэвтрүүлэх	ТГ	X	X	X	X	X
<u>Б. Хяналт шалгалтыг сайжруулах чиглэлээр</u>						
1.8.18. Интернет даатгалын үйл ажиллагаанд тавих хяналт шалгалтыг сайжруулах	ТГ		X	X		
1.8.19. Даатгалын зах зээлийн хөгжих гол нөхцөл болох даатгалын бүтээгдэхүүний хяналтыг сайжруулах	ТГ	X	X	X	X	X
1.8.20. Албан журмын даатгалын хяналт, зохицуулалтыг боловсронгуй болгох	ТГ	X	X	X	X	X
<u>В. Бусад чиглэлээр</u>						
1.8.21. Даатгалын мэргэжлийн боловсон хүчний чадавхийг сайжруулах чиглэлээр семинар, сургалтууд дотоодод зохион байгуулах, гадаадын сургалт семинарт оролцох	ТГ, ЭЗХ	X	X	X	X	X
2. Даатгалын зах зээлийг хөгжүүлэхэд чигэлсэн үйл ажиллагаа						
2.1. Даатгалын компаниудын санд хуримтлагдсан даатгалын хураамжийн орлогоос хөрөнгө оруулалт хийх, хувьцаа худалдан авах зэрэг хөрөнгийн зах зээлд оролцох боломжийг судалж, хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх	ҮЦГ, ЭЗХ	X	X			
2.2. Даатгалын салбарын мэргэшсэн боловсон хүчний чадавхийг нэмэгдүүлэх, хөрөнгийн зах зээлд нэвтрэх боломж, стратегийг тодорхойлох чадвартай болгох	ҮЦГ			X	X	X
2.4. Албан журмын даатгалын тогтолцоог даатгалын зах зээлд нэвтрүүлэх чиглэлээр судалгаа хийж, төсөл боловсруулах	ЭЗХ	X	X			
2.5. Монголын компанийн засаглалын зарчмыг даатгалын компаниудад нэвтрүүлэх төлөвлөгөө боловсруулах	КЗХХА	X				
2.6. Компанийн засаглалын зарчмыг нэвтрүүлэх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх	КЗХХА		X			
2.7. УИХ, Засгийн газрын төсөл, хөтөлбөр, үндсэн чиглэлд даатгалын зах зээлийг	ТГ	X	X	X	X	X

хөгжүүлэх чиглэлээр санал боловсруулж, холбогдох эрх бүхий байгууллагад хүргүүлэх						
2.8.Төсөл, хөтөлбөр, үндсэн чиглэлийн хэрэгжилтийг даатгалын салбарт хангуулах	ТГ	X	X	X	X	X
2.9.Жолоочийн даатгалын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбогдсон журам, зааврын төслийг батлуулж мөрдүүлэх	ЭЗХ	X				
2.10.Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах	ХАХ, ТГ	X	X	X	X	X
2.11.Даатгалын багч дүрэмд шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг оруулах	ЭЗХ	X	X	X	X	X
2.12.Хорооны зохицуулалтын зарим чиг үүргийг мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг зохион байгуулах	ЭЗХ	X	X			
2.13.Хорооны зохицуулалтын зарим чиг үүргийг мэргэжлийн холбоонд шилжүүлэх	ТГ, ЭЗХ		X	X	X	X
2.14.Даатгалын салбарын санхүүгийн тайлангийн нэгтгэл гаргаж, дүн шинжилгээ хийх	МТХ	X	X	X	X	X
2.15.Даатгалын салбарын төлөв байдал, түүнийг сайжруулах арга замын талаар судалгаа хийх		X	X	X	X	X
2.16.Даатгалын компаниудын дүрмийн сангийн доод хэмжээг шинэчлэн нэмэгдүүлэх	ТГ, ЭЗХ	X	X			
2.17.Даатгалын газар дээрх болон зайны хяналт, шалгалтыг сайжруулах	ЭҮСШБГ	X	X	X	X	X
2.18.Орон сууцны зээлийн даатгалд тавих хяналтыг сайжруулах, зохицуулалтыг боловсронгуй болгох	ЭЗХ	X	X	X	X	X
2.19.Даатгалын актуарчийн тайланг боловсронгуй болгох талаар арга хэмжээ авах, зохицуулалтыг сайжруулах		X	X			
2.20.Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, сунгах, хүчингүй болгох	ТГ	X	X	X	X	X
2.22.Даатгалын актуарчийн эрх олгох, хүчингүй болгох	ТГ	X	X			
2.23.Даатгалын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийн бүртгэл хөтлөлтийг сайжруулах	ТГ	X	X	X	X	X
2.24.Даатгалын зах зээлийн статистик	МТХ	X	X	X	X	X

мэдээллийн нэгдсэн баазад баяжуулалт хийх						
2.25.Даатгалын байгууллагуудын хувийн хэргийг хөтөлж баяжуулалт хийх		X	X	X	X	X
2.26.Даатгагч, даатгуулагчдын хооронд гарсан маргааныг хууль тогтоомжийн дагуу хянаж шийдвэрлүүлэх	ЭЗХ	X	X	X	X	X
2.27.Иргэдийн санал гомдол, түүнийг шийдвэрлэсэн байдлын талаар судалгаа хийх	ТГ	X	X	X	X	X
2.28.Даатгалын зах зээлийн чиглэлээр олон нийтэд зориулсан сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулах	Хорооны газар, хэлтсүүд	X	X	X	X	
2.29.Даатгалын мэдээллийн чиглэлээр салбарын цахим хуудсанд баяжуулалт тогтмол хийх	МТХ	X	X	X	X	X
2.30.Даатгалын салбарын эрх зүйн эмхтгэл, гарын авлага бэлтгэн хэвлүүлж, мэргэжлийн байгууллагууд болон олон нийтэд тараах	ТГ	X	X	X	X	X

----ooOoo----